

Bulata Okudžavu jsem poznal ve vlaku

JIŘÍ KLAPKA

Jednu z Cen Unie českých spisovatelů za rok 2025 obdržel Jiří Klapka s odůvodněním - Za popularizaci slovanské literatury a vydání knihy *Písně Bulata Okudžavy*. Sborník písní vydalo nakladatelství *Zakázané vzdělání* u příležitosti 100. výročí narození básníka a 75. výročí narození jeho překladatele Milana Dvořáka pro účastníky Festivalu ARS POETICA – Puškinův památník. O zcela náhodném poznání legendárního Okudžavy Jiří Klapka řekl webu Čeko-ruské společnosti.

Jaké jsou vaše vzpomínky na Bulata Okudžavu?

Cestoval jsem s přáteli z Moskvy do Leningradu vlakem. Byla druhá polovina května roku 1976. S kamarádem Petrem jsme se v chodbě seznámili s našimi ruskými vrstevníky, vyměnili si cigarety a oni nás pozvali do svého kupé. Tam byli další tři pasažéři v našem věku a jeden asi padesátiletý vážný pán, s velkým stereoradiomagnetofonem. Požádali mne, zda bych si došel pro kytaru, a než jsem se vrátil, oni oběhli vagon a přinesli salám, vařená vajíčka, slanečky, cibuli, solené okurky, bonboniéru a několik lahví vodky. To se to potom hrálo.

Ten starší pán si občas něco nahrával, velmi se mu líbily zejména slovenské a moravské lidové písničky. Po čase jsem se

zeptal, zda někdo z pánů hraje na kytaru. Dívali se na mne poněkud soucitně a říkali, že samozřejmě, že ano – ten pán s tím magnetofonem. Nenechal se dlouho přemlouvat, ale tu kytaru mi nějak divně přeladil. Hrál pěkně a my jsme mu nadšeně naslouchali. „To byly francouzské šansony?“ zeptal jsem se po prvních písních. Poučili mne, že ne, že to jsou jejich, ruské písně a s úctou a pohledem, v kterém bylo něco jako „omluvte cizince“, se nadšeně dívali na toho zpívajícího pána v černém roláku. Na nástupišti v Leningradě jsme byli všichni velmi roztomilí a srdceryvně jsme se rozloučili.

Uběhl rok a v Malostranské besedě představil Jiří Černý v programu Antidiskotéka album *Le Soldat en Papier* – Papírový voják, vydané pařížským studiem Le Chant du Monde v roce 1968. A promítl portrét toho mého známého zpívajícího pána v černém roláku.

A co jeho knihy a písničky?

Přečetl jsem knihy *Nebohý Avrosimov* (1974) a *Šipovova dobrodružství* (1977) a na albu Hany Hegerové *Recitál 2 Okudžavovu píseň Váňa (Vaňka Morozov)*, přebásněná Ondřejem Suchým. Postupně se k nám dostávaly nahrávky jeho písní, které vozili studenti i učitelé ze stáží v Sovětském svazu. Vycházely sbírky přeložených veršů. Jeho písně byly součástí repertoáru účastníků soutěže Puškinův památník a mně se podařilo přes moskevské bohemisty posílat panu Okudžavovi nahrávky jejich vystoupení a on jim i mně odepisoval hezkými dopisy. Na naše pozvání odpovídal, že přijede, až nebude v Československu Sovětská armáda.

Byl Bulat Okudžava v Praze?

Sám říkal Františku Cingroví že tu byl třikrát, ale já vím jen o dvou návštěvách. V roce 1964, kdy mu zde vyšla kniha *Ahoj, študente* a nahrál v Československém rozhlasu písničku *Balada o starém králi*. Veřejně ale nevystoupil. Potom přijel až na podzim roku 1995. První koncert měl 27. října v Divadle Husa na provázku v Brně a 29. října v pražském Divadle Komedie. Brněnský koncert uváděl Jiří Vondrák a pražský Jiří Suchý. Ve více jak dvouhodinovém představení zazpíval Okudžava řadu svých slavných i méně známých písní, na klavír jej doprovázel syn Bulat Bulatovič, zvaný Anton. Bulat Okudžava byl, navzdory únavě, šťastný z nadšeného přijetí. Bylo to jeho poslední vystoupení na veřejnosti. Zemřel 12. června 1997 v Paříži.

O dvacet let později se uskutečnilo mezinárodní turné písničkářů nazvané OKUDŽAVA V MÍRU – Mir Okunžavy. Pražský koncert k počtě Bulata Okudžavy se konal 1. října 2016 v Balbínově poetické hospůdce. Vystoupili na něm běloruští, čeští, němečtí, polští a ukrajinští písničkáři a byl doplněný křtem nového CD, nazvaného Okudžava v míru.

Sté výročí narození jsme uctili koncertem v rámci festivalu Bardovská klasika 24. března 2024 ve Slovenském domě v Praze. Jaromír Nohavica zazpíval více než čtyřicet Okudžavových písní v češtině, slovenštině, ruštině a polštině a za rok tamtéž „pokřtil“ tento zpěvnik.

Vaší zásluhou vyšla řada publikací, sborníků poezie a písní, na kterých jste se podílel jako editor, u mnohých také jako autor obálky doslovu či předmluvy. Cenu Unie spisovatelů jste dostal za popularizaci slovanské literatury a vydání knihy *Písně Bulata Okudžavy*. Je v něčem jiná?

Ano, poprvé jsme s panem nakladatelem Janem Buzkem opatřili stránky QR kódem, takže vám kniha, při použití chytrého telefonu, i zazpívá. Vážím si Ceny, vážím si laudatia, které při udělování přednesl právě PhDr. František Cinger, který před třiceti lety, 29. října 1995, hovořil s Bulatem Okudžavou a položil mu otázku:

Bojoval jste ve válce, mnoho svých písní, básní a nakonec i próz jste věnoval válečnému tématu. Války se dnes staly součástí života planety. Myslíte, že civilizaci čeká ještě nějaký globální konflikt?

„Není to vyloučené. Ale co je to vlastně civilizace? Civilizace je vrchol technické dokonalosti při zabezpečení životního pohodlí. Lidé přitom zůstávají takoví, jací jsou. Bohužel. Jak dříve milovali, tak milují i nyní, jak dříve nenáviděli, tak i nyní nenávidí. Jak dříve lhali, tak lžou i nyní. Jak dříve umírali za pravdu, tak i dnes za pravdu umírají. Lidé jsou pořád stejní. Ale změnily se vnější podmínky. Mění se doprava, objevila se elektronika, ale člověk zůstal takový, jaký byl dříve.“

K písni Setkání s Puškinem jsem připojil svou sloku Setkání s Bulatem Okudžavou:

Co bylo je pryč, sednu do vlaku,
koukám - noc je tu.
Usnu a stejný sen
jako dřív se mi zdál.
Že jsem tu jednou byl,
že už jsem tady jednou hrál,
že nám tady jeden
vládný pán naslouchal.
Že jsem tu jednou byl,
že už jsem tady jednou hrál,
že nám tady jeden
vládný pán naslouchal.

O DLOUHO VĚZNĚNÉM GENERÁLOVI

IVO HAVLÍK

Statisticky vzato je v Česku každý rok v průměru jmenováno 16,3 generála, ale v roce 2022 jich dokonce bylo dvaatřicet. V době míru se s našimi generály trhá jimi přeplněný pytel. Armáda ČR s počtem 25 tisíc vojáků jich nyní má více než sto, nepočítaje důchodce.

Lze předpokládat, že málokterý z nich se zapíše do dějin podobně, jako se zapsali Ludvík Svoboda, Milan Rastislav Štefánik, Alois Eliáš, Vojtěch Luža nebo Karel Kutlvašr.

Právě o posledně jmenovaném nakladatelství EPOCHA v závěru uplynulého roku vydalo knihu, která mapuje jeho život - od narození 27. ledna 1895 v Michalovicích v okrese Havlíčkův Brod, bojové působení v první světové válce v Rusku, velení Pražskému povstání v první dekádě května 1945, zatčení 19. prosince 1948, odsouzení k doživotí 16. května 1949, věznění na Mírově (potkával se tam s Gustávem Husákem), propuštění 9. května 1960 při vyhlášení Československé socialistické republiky. Od amnestie až po svůj náhlý skon 2. října 1961 Kutlvašr žil ve velice bídné sociální a bytové situaci.

Vykonstruovaného obvinění z vlastizrady byl zproštěn v roce 1968, rehabilitace se dočkal in memoriam až po listopadu 1989 současně s povýšením do hodnosti armádního generála.

Kniha s názvem **Generál Karel Kutlvašr** má podtitul **Hlas z vězení, paměť rodiny, svědectví historie**. Je o životě, jehož zářné vzestupy a krkolomné pády si ani v nejbujnější fantazii nedokážeme představit.

Kutlvašr byl téměř třináct let za mřížemi

(včetně vyšetřovací vazby). Po tak dlouhou dobu v nuzných poměrech žila jeho manželka Jelizaveta, rodným příjmením Jakovlevová, do níž se jako do sedmnáctileté dívky zamiloval v Kanskou, starobylém městě ve Východní Sibiři.

Jako legionář slečnu dostal do Prahy a 28. července 1920 s ní byl na Staroměstské radnici oddán. Manželství zůstalo bezdětné. Jelizaveta se v Praze věnovala literární tvorbě, například napsala román Když žena zvítězí nebo básnickou sbírku Z pekla štěstí.

Citovanou knihu editoval Pavel Švec, Kutlvašrův prasnovec. Využil k tomu blízkou rodinnou vazbu, osobní vztah k prastrýci, zápisky z deníku Jelizavety Kutlvašrové, generálovy dopisy z kriminálu a studie o Kutlvašrovi napsané Eduardem Stehlíkem, Michalem Rakem, Tomášem Jaklem, Petrem Bjackem, Jindřichem Markem a Karlem Řehkou. Některé jsou myšlenkově cenné, v některých, jako u posledně jmenovaného, převažují fráze a jiné dnešní zamlčování zářného bojového odkazu Armády České republiky. Řehka nezapomene „hrdinský boj československých jednotek s valící se ohromnou přesilou na Podkarpatské Rusi v roce 1939“, ale na deseti stránkách ani řádkem nepřipomene krvavé boje čs. jednotek o Duklu, Liptovský Mikuláš nebo Ostravu.

MORAVSKÝ KRAMERIUS. Olomouc si připomíná Romualda Prombergra. Knihkupec a nakladatel německého původu, propagátor české literatury a umění, byl přezdíván jako „moravský Kramerius“. Narodil se 8. února 1856 v Novém Městě nad Metují, zemřel 27. října 1932 v Brně, pohřben je v Olomouci. Od roku 1884 provozoval druhé české knihkupectví ve městě. Díky svému zaměření na české čtenáře, a především pro české obyvatelstvo na moravském venkově, se knihkupectví stalo důležitou institucí posilující český kulturní vliv v jazykově německy majoritní Olomouci a okolí. Vydávané tituly byly prodávány též ve Spojených státech amerických, kde se na konci 19. století již nacházela početná česky mluvící komunita. Na domě, kde sídlilo Prombergrovo knihkupectví, je od roku 2000 pamětní deska.

Foto: Ivo HAVLÍK

Kutlvašr původně nebyl vojákem,

pocházel ze sedlácké rodiny, absolvoval dvouletou obchodní školu a pracovat začal jako úředník. Měl vztah k předrevolučnímu Rusku, pilně se učil ruštině a v dubnu 1913 přes odpor rodičů vycestoval do Kyjeva. Mimochodem, potvrzení, že tam dojel v pořádku, pošta doručila už pátý den po odjezdu z Prahy.

Na Ukrajině se po vypuknutí války přihlásil do České družiny, měl pouhých 19 let, když bojoval u Zborova, kde vedle něho padl jeho bratr František. Za okupace českých zemí hitlerovským Němcem se ilegálně neangažoval, až po pádu Berlína převzal velení čtyřdenního Pražského povstání.

Jeho druhý válečný příběh je zcela odlišný

od osudů „vládního“ generála Aloise Eliáše, popraveného nacisty, a generála Borise Luži, vůdce domácího podzemního odboje, jehož 2. října 1944 zastřelili čeští četníci, kteří se konec konců z šestileté kolaborace s okupanty vykoupili v Kutlvašrem řízeném Pražském povstání.

Na Vysočině mezi Havlíčkovým Brodem a Humpolcem leží generálova rodná obec Michalovice s pouhými 222 obyvateli. Ve vsi a v okolí je osobnost Karla Kutlvašra stále živá, na rodném domě má pamětní desku, hlásí se k němu mnoho rodin různých příjmení. Vím to z osobního poznání.

Biografie svého druhu, jak ji sestavil Pavel Švec, není lehké čtení, nejen pro citlivé povahy, žel, tyto kruté nezákonnosti se skutečně děly a je třeba je připomínat. Kniha je poctivým souhrnem fotograficky bohatě ilustrovaných faktů a vzpomínek, ale není hlubší studií o tom, proč se právě Kutlvašr stal obětí jiného generála - Bedřicha Reincina a spol. Zatím pořád nevíme, co bylo skutečným motivem doživotního trestu. Jeho boj po boku Děnikinových bílých s bolševiky u ruské Kazaně a na Sibiři? Nebo jednoduchý úsudek, že cílem Pražského povstání bylo předběhnout osvobození našeho hlavního města Rudou armádou? Nebo to, že příjmení Kutlvašr „čnělo“? Stehlík soudí, že Novák by nevalil.

Možná jsem nečetl dost pozorně, ale ze Švecova kompilátu jsem nepoznal, zda Kutlvašrův přítel a spolubojovník od Zborova a Bachmače, legendární plukovník Josef Švec, který v Rusku spáchal sebevraždu, je příbuzným editora.

Navzdory prvoplánovému antikomunismu Pavla Švece, od loňska šéfa domácího zpravodajství portálu Seznam Zprávy, je správné podepsat se pod jeho závěr: „Dějiny nejsou anonymní. Tvoří je konkrétní lidé, jejich rozhodnutí, selhání i vítězství. Generál Kutlvašr byl jedním z těch, kteří v nejtěžších chvílích obstáli - a to nikoli proto, že byli bezchybní, ale proto, že zůstali věrní svému svědomí.“

KAREL MILIČKA Balada o bezmoci

Změnil se ten můj svět! Až je mi do pláče,
když četní bandité si lup svůj dělí.
Bez kousku studu zobou zbytky koláče.
Žerou z nich rozinky, co měl jsem na neděli.
A někde v nekonečnu už si ruce myje
rošťák, co kdysi spískal, jak se tady žije.

Kde kdysi rostly stromy, krajina je pustá.
Tekuté černé svědomí ji mění v prudký jed.
A nevíš komu věřit, před kým držet ústa.
Hamlete, slyšíš – a ne naposled –
jen slova, špatná slova. Jenom skety kryje
šibal, co kdysi spískal, jak se tady žije.

Ta slova se pak mění v sladké fráze.
A jako kola v tůních na vodách
pak přivádějí snadno do extáze
divoké davy dutých, prázdných hlav.
A zraňují, jak by nás uštkla slepá zmije.
Tak určil ten, co spískal, jak se tady žije.

Darmo se věrní vrací do božího domu,
žalmy už dneska zpívat není komu.
Už dávno oblíbil si jiné galaxie
šprýmař, co kdysi spískal, jak se tady žije.

BULAT OKUDŽAVA

Havran

Když je havran nad zemí,
války je to znamení.
Nech ho kroužit nad sebou,
nech ho kroužit nad sebou,
najisto tě odvedou.
Když má vládnout mír a klid,
tak se musí zastřelit.
Jenže kdo chce ránu dát,
jenže kdo chce ránu dát,
musí flintu ládovat.
Jen se začne ládovat,
bouchnul by si každěj rád,
a jak začne střílení,
a jak začne střílení,
pak už kulka nelení.
Když se kulka osmělí,
stejným dílem nadělí
nepříteli, příteli,
aby všichni pomřeli,
vzájemně se potřeli.
A když všichni pomřeli,
vzájemně se potřeli,
všechno leží v popeli,
havran, ten se veselí,
kdopak ho teď zastřelí.

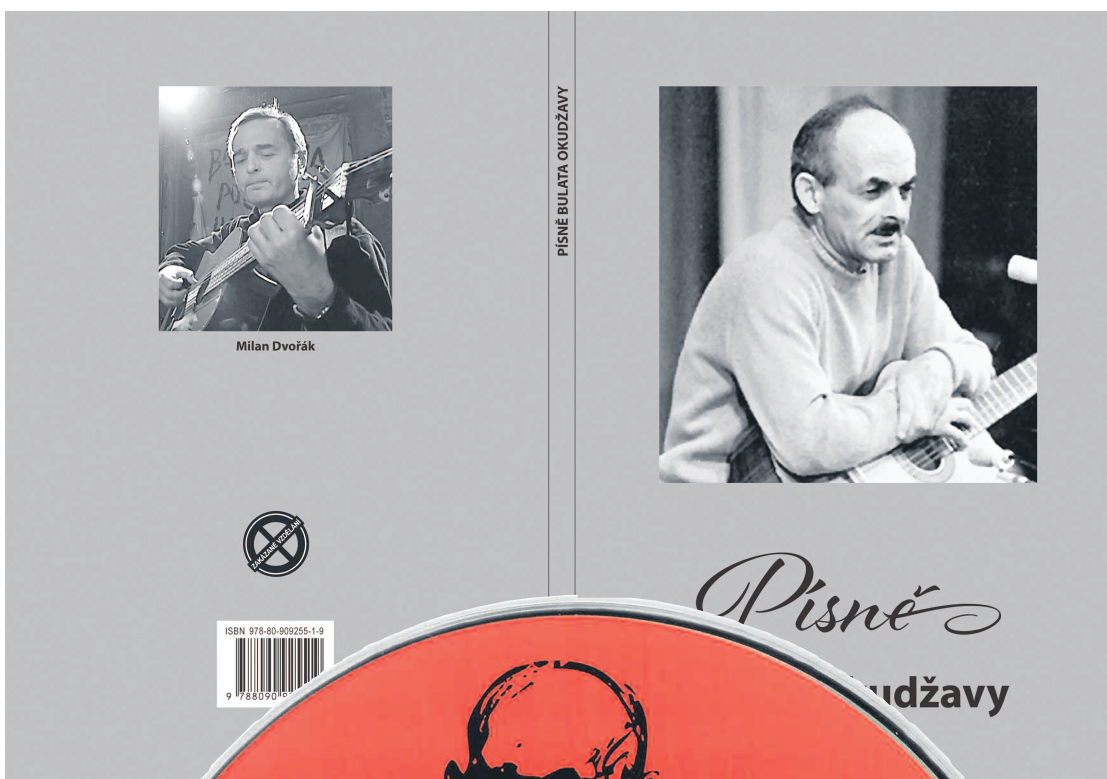
Stará vojenská píseň

Dusot kopyt dozněl,
pluk už dozpíval,
prach a dým už roznesl dech vánku.
Prostřelený kotlík rzí se pokrývá,
zabili i mladou markytánku.
Málo nás tu zbývá s naší bolestí,
nepřítel snad nikdy ani nebyl.
Kdo je ještě živ, ten mluví o štěstí,
kdo už ne, ten poslouchá ho v nebi.
Na závěru ruka, smrtka nablízku.
Duše vzlétá, hlava už se sklání.
Komupak to píšem krví do písku –

příroda, ta nechte naše psaní.
Spěte, kamarádi, není proč se bát.
Velitelé narodí se zase,
vojáckové zase budou fasovat
od eráru věčné ubikace.
Spěte, kamarádi, zpěv je jenom zpěv,
nic nového na tom světě není.
Zase bude láska, zase bude krev,
jen nebude nikdy usmíření.

Hoř, ohni, jaký jsi

Hoř, ohni, jaký jsi,
buď prudký svéhlavý.
Po každém prosinci
se leden dostaví.
Ten divotvorný dar,
ten náleží nám všem.
Je jedna míza jar
pod jedním měsícem.
Chci hořet plamenem,
a když to hřichy jsou,
ať jsem pak předveden
před nejpřísnější soud.
Co stih jsem napáchat,
je hrozné, o tom vím.
Já si to všechno rád
a naráz zodpovím.
Hoř, ohni, jaký jsi,
buď prudký, svéhlavý.
Po každém prosinci
se leden dostaví.

Básník nemá soupeře

Básník nemůže
mít protihráče.
On je sám na svůj verš
i svůj čas.
A když nad něčím
jásá či pláče,
myslí sebe a vůbec ne vás.
Ruce vztahuje
v zimničním chvění,
život po kapkách odkapává.
A když chce vyprosit odpuštění,
myslí sobě a vůbec ne vám.
Ale když odletí jeho duše,
když se s ním dotočí kolotoč,
svoje udělal, svou cestu ušel.
Vy teď musíte rozhodnout, proč.
Co měl dobrého i co měl zlého,
jas i temnotu, peklo i chrám,
zkrátka všechno, co dřív bylo jeho,
si teď vezměte, patří to vám.

Písníčka o mém životě

Přijde láska poprvé,
a ta v srdci žhne.
Přijde láska podruhé,
ta k té první lne.
Přijde láska potřetí,
vázne v zámku klíč,
Vázne v zámku klíč.
Kufr vem, a pryč.
První válka přijde k nám,
vinné nehledám.
Druhá válka přijde k nám,
vinné teď už znám.
Třetí válka přijde k nám,
za tu můžu sám,
a když vinu mám, už ji neschovám.
A když přijde první lež,
ani nemrkneš.
A když přijde druhá lež,
jen se opiješ.
A pak přijde třetí lež,
jak noc setmělá,
jak noc setmělá, víc než válka zlá.

ZEMŘEL BORIS JIRKŮ. Malíř, sochař, ilustrátor a pedagog se dožil 70 let. Narodil se 10. dubna 1955 ve Zlíně. Absolvoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti, odkud pokračoval na Akademii výtvarných umění v Praze. Za diplomovou práci si zvolil ilustrace na téma novely Gabriela Garcíi Márqueze Předem ohlášená smrt. Proslul ilustrací českého překladu románu Michaila Bulgakova Mistr a Markétka. Snímek z konce roku 2015 Borise Jirků (vlevo) zachytil při křtu knihy Jana Kellera (vpravo) Odsouzení k modernitě - Co hledá sociologie a našla beletrie. Uprostřed stojí symbolická kmotra Ilona Švihlíková. Obálku ilustroval Boris Jirků.

ZPĚF STARÉ SLADKÉ FRANCIE

MIRA KANTEK

Slečno!.. - Slečno!... Slečno!...
Chcete u mě vidět mého Picassa?
Toho španělsko-francouzského malíře
co rozporcoval svět na kusy
a pak mu dal úplně novou podobu? -
Chm, vás já budu milovat
až budu sama sobě zblízka koukat do hrobu

A chcete u mě vidět mého van Gogha,
co až v provensálském mistrálu
našel pravdu ostrou břitvou
ve svém středním uchu? -
Chm, vás já budu milovat
jedině tak v subsaharském suchu

A chcete u mě vidět mého Gaugaina,
co po pařížských putykách
prskal své absintový bonjoury
na tahiánský květinový klíny? -

Chm, vás já budu milovat,
až mi z koutků potečou
Alzheimerovy sliny

A chcete u mě vidět mého Lautreka,
co ani v tančírnách na Montmartru
mu před slečnami neklesala
jeho životem ustřížený kolena? -
Chm, vás já budu milovat
až mě bude zahřívát má umrlčí halena

A co Monet, Renoir a Sisley?!...
Sbohem, starý pane, přesto
neklesejte na své stářím potemnělé mysli!

Z očí hořký pelyňkový vodopád
- tedy z mých -
a z jejich sedmnáctiletých bílých zubů:
Ádié! a potměšilý smích...

Utekla do svého života lehká,
lehoulinká, bez závaží minulosti

Nechtěla poznat mé Picassy
Svět si sama za prachy porcuje na kusy
A já si můžu akorát tak do trenek
nabouchat své veršované opusy

A co! Picassova holubice míru
už je dávno sestřelená raketami míru...
Ať si jde do háje ta slečna netečná
pro mě jen prázdná je a naprosto zbytečná

A přesto... Stáří smutkem smáčí moje kapesníky
protože horkej srpen se nám potem lepí na trika
a kozatý holky jimi na mladíky...

PŘEČETLI JSME PŘES RAMENO

Na margo pamětí Jiřího Menzela

V mimoriadne zaujímavých pamätiach českého filmového a divadelného režiséra Jiřího Menzela ma zarazilo jedno tvrdenie, ktoré môže vyvolať v mladom čitateľovi mylný dojem o tom, ako vyzerala naša filmová distribúcia v rokoch reálneho socializmu. Menzel v knihe *Rozmarňé léta* (Slovart, 2013) okrem iného popisuje svoju účasť na preberaní Oscara v roku 1968 a pritom uvádza, že americký film v tých časoch príliš nepoznal, lebo bol v distribúcii v česko-slovenskej slabo zastúpený. Platí to azda o rokoch päťdesiatych, no v nasledujúcom desaťročí popri talianskom filme hrali u nás prím práve filmy z USA. A nie hocijaké gangsterky či sladáčiky, ako je tomu dnes. Pozrel som si programy komerčných televíznych staníc na deň 11. januára 2026 a narátal som po päť amerických filmov na kanáloch Markíza, Joj, Joj plus, štyri filmy na stanici Doma a až sedem na AMC. Skvelý český režisér zástop americkej kinematografie v našej distribúcii 60. rokov pravdepodobne nevzal do úvahy preto, lebo (ako uvádza vo svojich pamätiach) namiesto randenia s dievčatami trávil večery v divadle, a nie v kinosálach.

Menzel spomína iba oscarový americký film *Marty* (1956, v našich kinách 1961). Ale už rok predtým sa stal hitom pre českých a slovenských návštevníkov kina veľkofilm Kinga Vidora *Vojna a mier* s medzinárodným obsadením a hudbou Nina Rotu. V roku 1964 bol zasa obrovským návštevníckym úspechom americký western *Sedem statočných*. V našich kinách u divákov, ale aj u filmových kritikov bodovali v tých časoch viaceré filmy Stanleya Kramera, Eliu Kazana, Bilyho Wildera, Johna Hustona a ďalších režisérskych osobností spoza veľkej mláky. Vo filmoch sme obdivovali herectvo Garyho Coopera (vo filme *Na pravé poludnie*), Gregoryho Pecka (*Biela veľryba*),

Kirka Douglasa (*Smäd po živote*, *Spartakus*), Henryho Fondu (*Dva násť rozhnevaných mužov*), Orsona Wellesa (*Falstaff*), Burta Lancastera (*Obchodník s dažďom*, *Norimberský proces*), Anthonyho Quina (*Grék Zorba*), Spencera Tracyho škriepiaceho sa s Frederickom Marshom (*Kto seje vietor*) či slovné súboje Sidneyho Poitiera s Rodom Steigerom (*V žiari noci*), Anthonyho Perkinsa (v Hitchcockovom horore *Psycho*), Marilyn Monroeovú (*Mustangy*), krásnu Kim Novakovú (*Piknik*), Andrey Hepburnovú (*My Fair Lady*) a Katherine Hepburnovú (*Lev v zime*) atď. Mnohé z uvádzaných filmov boli prepismi divadelných hier a riešili závažné morálne či spoločenské problémy a neboli len bohapustou zábavou. Istou výnimkou bol veľkofilm *Kleopatra*, z ktorého si potom utáhovali v svojich dialógoch komici L+S. Ách, kde tie lanské snehy sú?

Chybu, na ktorú som upozornil v Menzelovej knihe, nepokladám za zámernú, na rozdiel od dnes častých pokusov nanovo vykladať (čiže falšovať) dejiny. Ba jeho pamäti vrelo odporúčam na čítanie všetkým tým, ktorí milujú film a divadlo. A starším čitateľom som aspoň pripomenul veľké postavy amerického filmu. Kniha poteší všetkých milovníkov divadla a filmu. Režisér, ktorý poetizoval a mierne ironizoval skutočnosť v protirečivých dobách, podrobne referuje o svojich úspešných i menej úspešných filmoch, o divadelných réžiách vo viacerých európskych krajinách, o svojom (podľa neho) nepodarenom hereckom umení, o svojich inšpiráciách, priateľstvách, čitateľských záľubách, filmovom zákulisí i o spoločenskej a umeleckej atmosfére jednotlivých desaťročí povojnového Československa

Vladimír Blaho, Literarny týždenník, č. 1/2026

Kýho výra

O d poloviny roku 1945 byl družebním městem Ostravy Stalingrad, po přejmenování v roce 1961 Volgograd. Začalo to tím, že Ostrava jako doména kotlářství do zničeného města posílala polní kuchyně. O čtyři roky později byla družba oficiálně podepsána. Možná k tomu přispěla i skutečnost, že několik generálů a maršál Jeremenko, kteří veleli porážce Němců u Volhy, úspěšně řídili Ostravskou operaci Rudé armády s účastí československých jednotek, nejkrvavější bitvu na území Čech, Moravy a Slezska. Poválečné politické a společenské vazby dominovala kulturní a kulinářská výměna. Ve Volgogradu vařila Ostrava a čepoval se tam Ostravar, v Ostravě byla otevřena restaurace Volgograd. Její název byl škrtnut a dnešním slovníkem zvané partnerství Ostrava skrečovala.

K tomu ještě zrušila partnerství s ukrajinským Doněckem, které slavnostně podepsala v roce 2014. Tady se důvod našel v tom, že „Ruská federace uznala nezávislost Doněcké lidové republiky“. Volgograd nezůstal osamocený. Ve světě má jednadvacet „bratrských měst“. Mezi nimi jsou: Coventry (Anglie), Lutych (Belgie), Kemi (Finsko), Dijon (Francie), Turín (Itálie), Hirošima (Japonsko), Kolín nad Rýnem a Chemnitz (Německo), Cleveland (USA), Ploňsk (Polsko), atd.

(ivo)